

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs III. Pulchra es amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem:
terribilis vt castrorum acies ordinata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

entibus, quanti sit apud Deum merito vita, sanctitati & honestati obediens ostendat.

Dilectus pascitur inter lilia, quia munda cogitatione & operatione delectatur. Qualis verò Dilectus? qui pascitur, inquit, inter lilia, hoc est, mundâ cogitatione & operatione delectatur, non quod ei aliquid ex accidenti accrescat, qui nullum unquam recipit augmentum vel detrimentum, cum semper in vnâ eademq; essentia & proprietate incommutabilis permaneat, sed quod per aliquem modum locutionis à creatura translatur, affectus bonitatis eius exprimitur, erga eos quos sua dilectione & gratia dignatus fuerit. Pasci namq; dicitur, quando in mente cuiusq; quam sua gratia inhabitat, virtutum profectus augetur.

Canticum quod laudes Sponsæ continet octo partibus velut octo decurrit vocibus.

Quali verò cantico vel cantici modo insonuit mihi vox huius dilecti? cantico certe suavi, cantico non mediocriter attendendo, modo quidem octo chordis, sed in singulis chordis propter vim cuiusq; soni proprio theoremate insigniter hoc modo disposito.

VERSUS III.

Pulchra es amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem: terribilis vt castrorum acies ordinata.

Spectabiliter hic intueri libet qualiter presentis cantici modulatio octo partibus veluti octo decurrit vocibus, vt proprietates eius sym-

phoniae quam *διάρσων* Musi dicunt hic attendatur, cuius vltima vox eadem est, quæ prima, sicut & *διάρσων* in harum dispositione partium videre licet, vbi cum prima pars hoc modo deponatur, *terribilis vt castrorum acies ordinata*, vltima pars nihilominus eodem modo terminetur, scilicet, *terribilis vt castrorum acies ordinata*.

Proprietates symphonie *διάρσων* quæ sit.

Sed singulae partes singulas deponunt rationes, quæ hoc modo distinguuntur. Prima est, *pulchra es amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem, terribilis vt castrorum acies ordinata*.

Pulchra es, inquit, amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem: pulchra intentione, suavis locutione, decora operatione ac ideo mihi sanctæ amicitiae inuolabili fœdere copulanda. Et quomodo ista pulchritudo, vel suauitas, siue decore apparente, sicut Ierusalem. Quid autem Ierusalem interpretatur, nisi visio pacis? tres autem qualitates huius visionis sub nomine Ierusalem denotantur: vna terrestris, altera spiritualis, tertia cœlestis; & media quidem ad similitudinem extremorum constituitur, cum tamen ipsa sit, primæ supergraffio, vltimæ verò præparatio. Quomodo autem media ad similitudinem extremorum constituitur? in mente cuiusque sunt virtutes, quasi animæ ciues & domestici, quibus opponuntur vitia & peccata, quasi

Sponsa cur pulchra, suavis & decora dicitur sicut Ierusalem.

Triplex est Ierusalem.

ipsum

ipsius animæ hostes amarissimi. Datur autem ei similitudo à terrenæ pacis visione, ut quomodo ciuitas de victis & expulsis hostibus in pace floret, latatur & proficit, ita mens superatis vitijs & peccatis in delectatione virtutū suauiter quiescit, & in Dei gratia pacificè crescit, subiecta carne spiritui, eoq; magis ad diuinitatis contemplationem erigitur, quo minus à terrenis desiderijs impugnatur.

Media Ierusalem habet similitudinem primæ & vltimæ.

Porro alteram similitudinem accipit à supernæ pacis visione, sed non omnino comparabilem, quia hæc in ænigmate, illa autem in veritate, ut sicut ibi anima ab omni miseria & labore libera iugiter Deum contemplatoria aspicit charitate, ita hic mens ab omni carnis impugnatione liberata ad eiusdem contemplatiuæ vitæ dulcedinem quotidiano proficit incremento. Vnde ista media rectè, ut dictum est, illius vltimæ & æternæ potest esse præparatio, quia per istam peruenitur ad illam: porro primæ est supergressio, quia licet aliqua in eis sit ex ratione similitudo, nulla tamen est in dignitate comparatio, dum illa sit mundanæ pacis momentanea susceptio, ista supernæ æternæ speculatio, quæ hic quidem incipit sed ibi perficitur.

Cui ergo istarum trium vi-

sionum pacis pulchritudo dilectæ comparatur? si dicamus primæ, quæ erit comparatio carnis ad spiritum, lucis ad tenebras, temporis ad æternitatem? si verò dicamus vltimæ, quæ comparatio eius quæ adhuc cum timore tenetur, & illius quæ ab omni timore libera & securam sine fine conceditur. Mediæ ergo comparari potest, ut ista pulchritudo ista suauitas, iste decor ex intimæ pacis visione colligatur, & hæc ibi orientur, proficiant, & maneat, vbi nulla animum delectationes rerum temporalium fatigant, sed cessante pugna carnis & spiritus, secundum Apostolum, *pax Christi quæ exuperat omnem sensum custodiat corda & intelligentias*, in amore contemplatiuæ vitæ quiescentis. Pulchra est ergo dilecta, suavis & decora sicut Ierusalem, quemadmodum visio pacatæ mentis, quam nulla in quietudinis iniuria, nulla aduersitatis molestia in sanctæ contemplationis iocunditate disturbat.

Quem verò effectum partitur huius contemplationis iocunditas? profecto magnum, quia totam mentem in Dei & proximi charitate succendit, & malignis spiritibus animæ videlicet suæ hostibus: nam subdit, *terribilis ut castrorum acies ordinata*; acies namq; castrorum quando ita ordinatur,

Pulchritudo dilectæ mediæ Ierusalem comparatur.

Philip. 4.

Vnde & quibus sponsa sit terribilis ut castrorum acies ordinata.

natur, vt ex vnanimitate & concordia exercitus, insimul dispositi, nullus hosti aditus irrupendi parere possit, tunc profecto ipsi hosti terribilem se ostendit. Vbi autem hosti aditus irrupendi ex inordinatione exercitus tribuitur, ibi certe nullo modo terribilis videtur.

Charitatis
bonum
quantum
sit.

Sancta ergo Ecclesia siue dilecta Deo anima dum contra malignos spiritus spiritualis certaminis aciem ponit, summopere necesse est, vt per charitatem semper vnita atq; constricta, & nunquam per discordiam interrupta inueniatur, quia etsi quaelibet bona habuerit, si charitas desit, per malum discordiae locus aperitur in acie, vnde ad ferendum hostis valeat intrare. Antiquus enim hostis neq; castitatem neq; abstinentiam, neq; distributionem terrenarum rerum, si sine charitate fuerint, timet, quia ipse carne non præmitur, vt vel eius luxuria dissoluatur, vel necessitate ipsius in sumendo cibo, siue diuitiarum subsidijs acquirendis vrgeatur.

Diabolus
charitatem
timet.

Valde autem charitatem veram, id est amorem humilem, quem sibi fideles vicissim impendunt, timet; & nimis concordiae eorum inuidet, quia hanc ipsi tenent in terra, quam ipse tenere nolens amisit in cælo.

Benè ergo dicitur, *terribilis vt castrorum acies ordinata*, quia electorum multitudinem eò maligni spiritus amplius pertimescunt, quo magis eos per charitatis concordi-

am vnitos contra se & conglobatos aspiciunt.

VERSUS IV.

Auerte oculos tuos, quia ipsi me auolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum, qua apparuerunt de Galaad.

Secunda & tertia pars hoc versu continentur. Dicit ergo. *Auerte oculos tuos à me, quia ipsi me auolare fecerunt*: Quia, inquit, ædificium tuæ mentis à fundamento fraternæ charitatis honestè & vtiliter surgit instar Ierusalem, id est visionis pacis, pulchritudinem suam longè ostendens, cogitatione, locutione, & opere; hoc nimirum eiusdem ædificij summum & supremum, & quasi quædam conclusio est, vt in vno consummetur cubito, videlicet totam intentionem tuam in Dei solius amore constituendo; vnde & istud o amica adhuc abundantius mea habes ex gratia, vt aliquid de mei potentia & claritate purgatæ mentis penetrare possis subtilitate. Attramen quantum coneris, quantum animi tui acumen præendas, labor tuus frustratur, quia incomprehensibilem & in circumscriptum impossibile est aliquo ingenio vel ratione definire.

Qua de re *auerte oculos tuos à me*, hoc est noli diuinitatis meæ substantiam velle perfectè cognoscere, quod nulli in hac vita conceditur, quin potius ad te ipsam conuertere, & memor esto fragilitatis hu-

Auerrere
oculos à
sponso est
diuinitatis
eius sub-
stantiam
definere
subtiliter
cognosce-
re.

manæ: